

- Sanat ve Sanat Felsefesi Nedir?
- Sanat Felsefesinin Temel Kavramları
- Sanat Felsefesinin Temel Problemleri
- Güzellik Nedir?
- Sanat Felsefesinin Kuramları

FELSEFE

**TYT-AYT
KAMPI**

SANAT NEDİR?

Sanat: insanın doğada hazır buldukları şeylerden farklı olarak, kendisinin ürettiği her şeydir.(tablo, heykel vs.)

Sanat: insanın güzellik karşısında duyduğu hayranlık ve heyecanın yaratıcı tekniklerle dışavurumudur.

SANAT FELSEFESİ

Sanatın ne olduğunu sorgulayan, sanatın olanaklarını, işlevini, insanlar için taşıdığı anlamını, sanatın ölçütlerini, sanatın etkinliğini ele alan felsefe disiplindir.

FELSEFE

TYT-AYT KAMPI

ARAŞTIRAN

SORGULAYAN

ELEŞTİREN

**MERAK
EDEN**

DÜŞÜNEN

**SANAT
FELSEFESİ**

FELSEFE

**TYT-AYT
KAMPI**

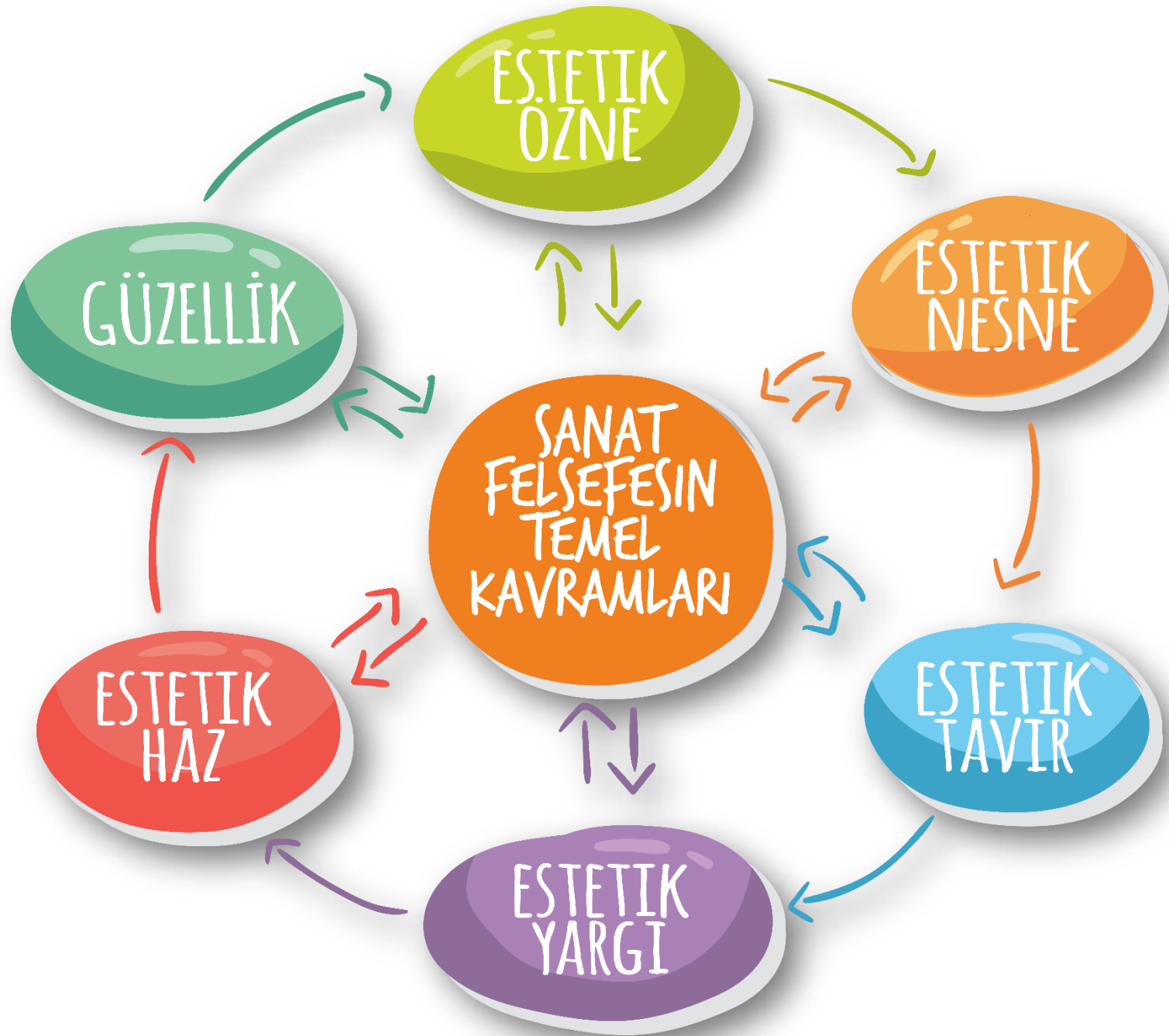
SANAT İLE FELSEFE İLİŞKİSİ

- ◆ İnsanoğlu, dış dđnyaya sadece bilme ve anlama yđnđyle yaklaşmaz. Ona gđzellik değeri katarak estetik açıdan da yaklaşır.
- ◆ Felsefe gibi sanatta insana özgđ bir etkinliktir.
- ◆ Felsefe de sanat da; doğayı ve insan varlığını konu edinir.
- ◆ Her ikisinin de zorunlu olarak uymaları gereken belirli bir yđntemleri yoktur.
- ◆ Her ikisinin de önermeleri dar anlamda doğrulanamaz bir yapıdadır, yani olgusal olarak doğrulanmaları mđmkđn değildir. Bir sanat eseri, yapısı bakımından doğru veya yanlış olamaz.
- ◆ Her ikisinden doğan ũrđnler insanda bir haz uyandırır. Sanat ve felsefe arasındaki en önemli fark, felsefenin dđřđnceye dayalı evrensel bir bilgi olma iddiasına karşılık sanatın duygulara dayanan bir faaliyet olmasıdır.

FELSEFE

**TYT-AYT
KAMPI**

ESTETİK ÖZNE

Bir nesne karşısında sanatsal duygular hisseden, hoşlanan, estetik haz duyan, duygu ve hoşlanma temelli estetik tavır alan, estetik nesnedeki güzellik değerini alımlayan kişidir.

ESTETİK NESNE

Estetik özneye konu olan, hakkında estetik yargıda bulunulan sanat eseri veya doğadaki bir nesnedir. Güzellik değerinin taşıyıcısı olan, estetik tutumunun konusu olan nesnedir.

ESTETİK YARGI

Estetik öznenin, estetik nesne hakkında "Şu güzeldir" veya "Şu çirkindir" şeklinde bulunduğu yargılardır.

ESTETİK TAVIR

Estetik öznenin estetik nesneye karşı çıkar gözetmeksizin gösterdiği tutumdur.

ESTETİK HAZ

Estetik öznenin estetik nesne karşısında duyduğu heyecan, beğeni, hoşlanma türü duyguların tümüdür.

GÜZELLİK

Güzel, göze ve kulağa hoş gelen, hayranlık uyandıran estetik değerdir. Güzellik, estetik nesnenin, estetik özneye estetik haz veya beğeni duygusu uyandıran özelliğe denir.

FELSEFE

**TYT-AYT
KAMPI**

SANAT FELSEFESİNİN TEMEL KAVRAMLARI

**SANAT
FELSEFESİNİN
TEMEL SORULARI**

Güzel nedir?

**Doğa güzelliği ile
sanat güzelliği
farklı mıdır?**

Sanat nedir?

**Güzellik algısı
nesnel midir yoksa
öznel midir?**

**Sanat eseri hangi
özellikleri taşımalıdır?**

**Ortak estetik
yargılar var mıdır?**

FELSEFE

**TYT-AYT
KAMPI**

**GÜZEL
NEDİR?**

FELSEFE

**TYT-AYT
KAMPI**

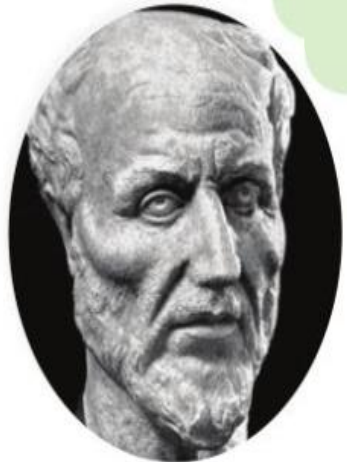

Platon

Güzel meydana gelmeyen,
yok olmayan, başka bir şeye
dönüşmeyen, öncesiz ve
sonrasız ideadır.

Güzel matematiksel
oran ve orantıdır.

İlahi aklın evrende
ışınmasıdır.

Plotinos

Aristoteles

FELSEFE

**TYT-AYT
KAMPI**

Kant

Karşılıksız hoşlanma hissi veren, yalın bir şekilde hoş giden ve objenin amacına uygun olmasıdır.

İnsanın akılsal ve duygusal yönlerine oyun içgüdüünün eklenmesiyle ortaya çıkmıştır.

Schiller

İdenin duygusal görünüşüdür.

Hegel

Güzel konusunda farklı görüşler olmakla beraber üzerinde uzlaşılan bazı ölçütler de vardır. Bir şeyin güzel olması; onun hoş duygular uyandırması, zevk vermesi, heyecan vermesi ve ölçülü olması gibi bazı ölçütleri karşılıyor olduğunu gösterir.

FELSEFE

**TYT-AYT
KAMPI**

Güzellik

Doğal Güzellik

- ➔ İnsandan bağımsızdır.
- ➔ Naturalistler
- ➔ Realistler savunur.

Doğal güzellik insandan bağımsız olarak var olan insandan önce gelen bir güzelliştir. Örneğin bir kuşun kanatlarındaki desenlerin kusursuzluğu, gökyüzünün güzelliği

Sanatsal Güzellik

- ➔ İnsana bağımlıdır.
- ➔ Romantikler savunur.

Sanatsal güzellik insan yaratıcılığı sonucunda sanat eserlerinde ortaya çıkan güzelliştir. Salvador Dali'nin «eriyen saatler tablosu» «Ayasofya Cami»

Güzellik hem estetiğin hem de sanat felsefesinin konusuna girer?
Peki soru şu aralarındaki fark nedir?

FELSEFE

**TYT-AYT
KAMPI**

Estetik ve Sanat Felsefesinin Güzellik Anlayışı Farkı

Estetik

Sanat Felsefesi

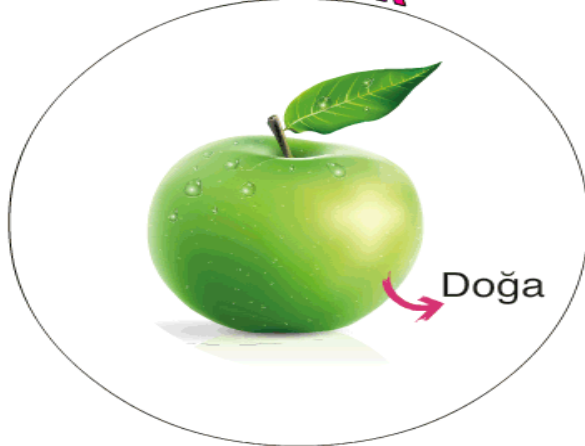
Hem doğa hem de sanattaki güzellikle ilgilenir.

Sadece sanat eserindeki güzellikle ilgilenir.

NOT

Sanat felsefesi sadece sanattaki güzellikle ilgilenir. Güzel bir deniz veya dağ manzarası estetiğin konusuna girer fakat sanat felsefesinin konusuna girmez. Bir tablo veya şiir ise hem sanat felsefesinin hem de estetiğin konusuna girer. Estetik, güzellikte insan doğa ayırımı yapmaz.

Estetik

Estetik

Hem doğada güzel ile hem de sanat eserindeki güzel ile ilgilenir.

Sanat Felsefesi

Sadece sanat eserindeki güzel ile ilgilenir. Resim, şiir, müzik, heykel gibi

FELSEFE

**TYT-AYT
KAMPI**

Estetik ve Sanat Felsefesinin Güzellik Anlayışı Farkı

Bir Sanat Eseri Örneği

Denizdeki yaşı balıkçı, gün batımı ve tekne öğelerini içeren bu yağlı boya çalışmasındaki güzelliği hem sanat felsefesi hem de estetik konu edinir.

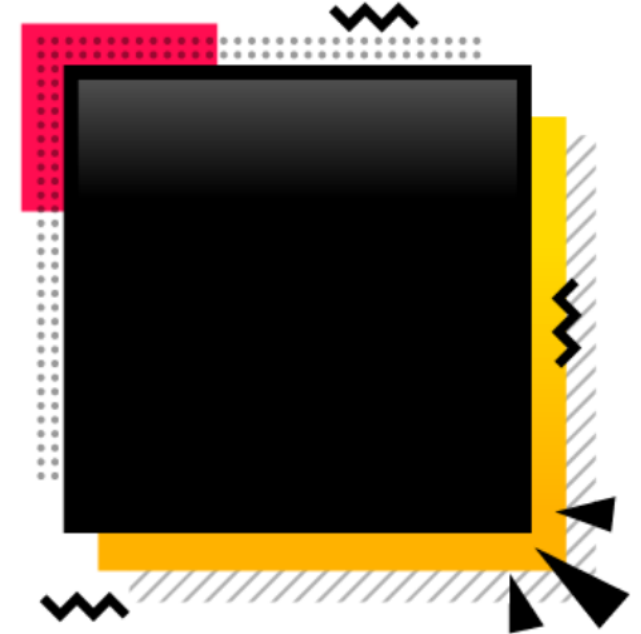
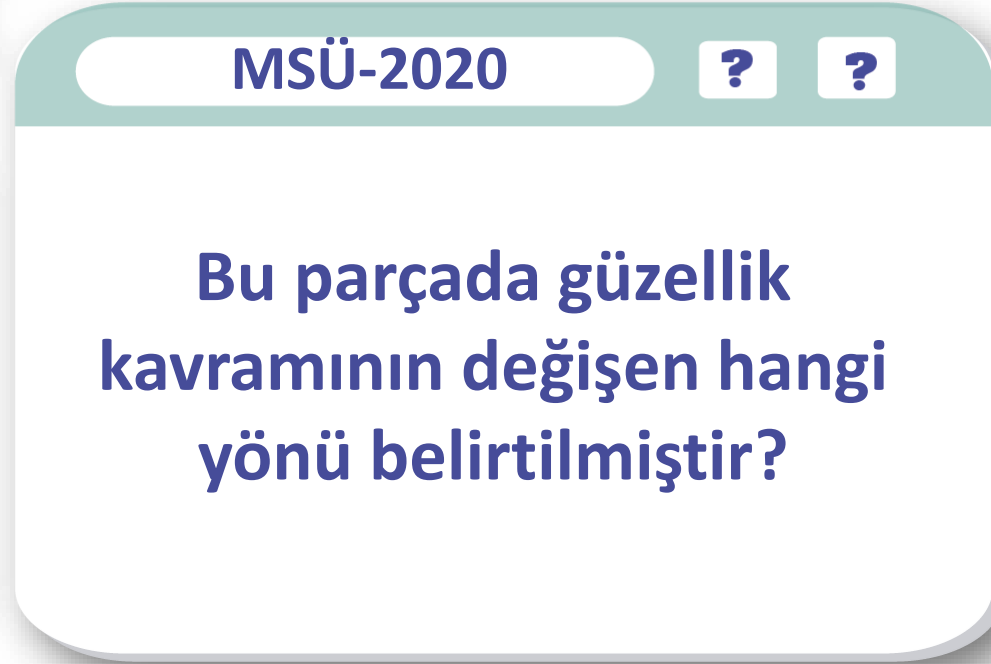

Bir Doğa Güzelliği: Yakamoz

Bazı deniz canlılarının parıltısıyla su içinde oluşan ışıltı, "yakamoz" diye ifade edilir. Bu doğa harikasında bulunan güzelliği sanat felsefesi değil, estetik konu edinir.

FELSEFE

**TYT-AYT
KAMPI**

ÖZNELCİ GÖRÜŞ

YOKTUR

- **Etetik değerler ve güzellik yargısı sanatsal ürüne yönelik kişiye göre değişiklik gösterir.**
- **Sanatın belirleyici ölçüsü sanatsal ürünün kendisi değildir. Sanat eseri tek başına estetik değer taşımaz. Alımlayıcının (sanatı izleyen, sanata ve sanatsal ürüne yönelik öznenin) beğenileri belirleyicidir. Temsilcisi B.Croce, ona göre sanat eseri insan ruhunda bir defalık yaşanan öznel bir durumdur. Tekrarı veya aynı olamaz dolayısıyla estetik yargılar öznedir.**
- **ör: Klasik müzik**

NESNELCİ GÖRÜŞ

VARDIR

- **Sanatsal güzellik sanat eserinin özelliğidir. Alımlayıcı değer oluştursada asıl ölçüt eserin kendisidir.**
- **Sanat eserindeki güzellik alımlayıcıdan bağımsızdır. ör: Dönemini aşan sanat eserleri**
- **Temsilcisi: İ.Kant'tır. Güzelin beğenisi özgün ve çıkarılsızdır. Güzeli bireyin özel bir duygusu değildir. Herkeste bulunan ortak ve zorunlu duygudur.**

ORTAK ESTETİK YARGILAR VAR MIDIR?

FELSEFE

**TYT-AYT
KAMPI**

**ÇIKMIŞ
SORULAR**

TYT-2019

?

?

SORU

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşamaz?

PARÇA

Parçada-beğeni yargısının öznel mi nesnel mi olduğu tartışılmış

FELSEFE

**TYT-AYT
KAMPI**

Sanat Eseri nedir?

- ⦿ Sanatçı tarafından bir estetik tavır sonucu oluşan bir eserdir.
- ⦿ İnsanın elinden çıkmış her şey sanat eseri değildir.(buzdolabı)
- ⦿ Sanat eserlerinin en önemli özelliği sanatçının bilinçli ve amaçlı bir etkinliğinin ve yaratıcı gücünün bir ürünü olmasıdır.
- ⦿ Sanat eseri: kuşun ötüşü, güneşin batışı, bir orman manzarası sanat eseri değildir. Çünkü insanın elinden çıkmamıştır.
- ⦿ Bir sanat eserinin estetik değer kazanabilmesi için hiçbir çıkar düşünmeden o objeden haz duyan ve onu takdir eden estetik sujelerin bulunması gerekir.

FELSEFE

TYT-AYT
KAMPI

MSÜ-2021

?

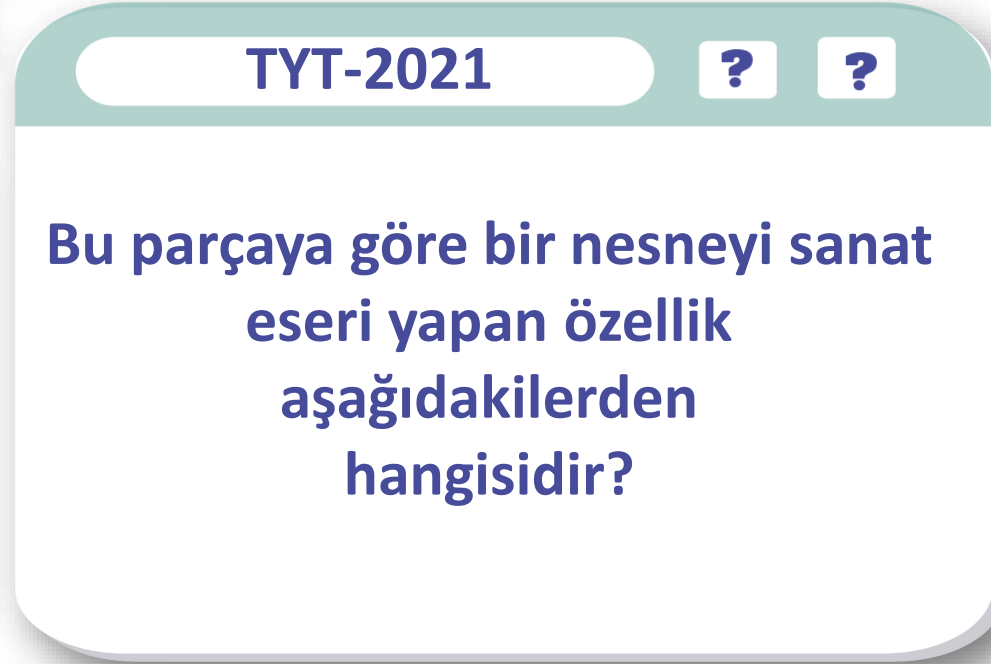
?

Bu parçaya göre estetik dikkatin sanat eserinde yöneldiği nitelik aşağıdakilerden hangisidir?

FELSEFE

TYT-AYT
KAMPI

Sanatın Ögeleri

SANATÇI

- Sanat yapan, sanat eserini yaratan kişidir.
- Ruhundaki güzellik idealinden esinlenen, hayal kuran, varlığı çizgi, renk, biçim, ses, söz, ritim gibi yöntemlerle yorumlayan kişidir.
- Başkalarının göremediğini gören, hisseden, varlığı diğer insanlardan farklı yorumlayan, toplumu dönüştürebilen, üstün bir kurgulama, hayal gücü olan ve kendine özgü bir üslubu olan kişidir.

SANAT ESERİ

- Sanatçı tarafından ortaya konan müzik, resim, opera, heykel, beste, roman gibi "estetik nesne"dir.
- Maddi bir görünümü olan somut bir objedir.
- Örneğin, Mimar Sinan'ın "Süleymaniye Cami"si, Yaşar Kemal'in "İnce Memed" adlı romanı, Mikelanjelo'nun "Davut Heykeli" birer sanat eseridir.

ALIMLAYICI

- Sanat eserini izleyen, dinleyen, seyreden, etkilenen "estetik özne"dir.
- Kısaca, sanat eserini algılayan, anlayıp takdir eden kişilerdir.
- Duygusal Etki Kuramı'na göre, sanatın değerini belirleyen alımlayıcının beğenisidir.
- Yani sanatın değerini belirleyen sanatsal ürün değil öznedir. Örneğin, Türk halk müziği

FELSEFE

TYT-AYT
KAMPI

SANAT VE ZANAAT ARASINDAKİ FARK?

FELSEFE

**TYT-AYT
KAMPI**

Zanaatta amaç fayda sağlamaktır.

- Sanat, beğenilere yönelik oluşturulurken zanaat, pratik bir yarar kaygısı taşımaktadır.
- Sanat, özgün bir faaliyet olarak eşsiz ve benzersiz ürünler ortaya koyarken zanaatta aynı üründen sayısı biçimde üretebilmek mümkündür.

Sanat eseri çıkar duygusundan (fayda) uzaktır, estetik tavır esastır.

- Sanatı zanaat olandan ayıran önemli unsurlar; sanatın pratik bir yarar kaygısından öte beğenilere yönelik oluşturulması, taklitleri veya benzerleri ortaya konuyor olsa da biricik ve özgün olmasıdır.

FELSEFE

**TYT-AYT
KAMPI**

Yaratıcılık ürünü olması

Sanat eserini sanat eseri yapan kullanılan malzeme değil, sanatçının yeteneği, özel becerisi, yaratıcılığıdır.

Ereğinin kendinde olması

Sanat eseri, pratik amaç gütmmez, ereği kendindedir; üretiminde estetik kaygı, estetik heyecan, estetik haz, estetik tavır vardır.

Evrensel ve yerel olması

Sanat eseri, bütün insanlığı ilgilendirmesi, herkesin beğenisine sunulmasıyla "evrensel"; belirli bir kültürün kodlarını taşımasıyla "yerel"dir.

Özgün ve biricik olması

Sanat eseri; özgündür, eşsizdir, benzersizdir, biriciktir. Bu yönüyle sanat eseri tekrarlanamaz.

Kalıcı olması

Sanat eserinin hem bedensel hazzın ötesinde hem de dünden bugüne, bugünden yarına uzanan bir "kalıcılığı" vardır.

Eleştirel olması

Sanat eseri, sanatçının kusurlu gördüğü dünyaya eleştirel bakışını yansıtır.

Öznel olması

Sanat eseri, sanatçının iç dünyasının, duygu ve hayal dünyasının ürünü olduğu için öznel, kişiseldir.

Kendine özgü dil ve üslubu olması

Sanat eserinin kendine özgü bir dili ve üslubu olup iletmek istediği mesajı dolaylı olarak iletir.

Somut olması

Sanat eseri, işitsel, görsel veya hem işitsel hem görsel nitelikleri olan somut bir olgudur.

FELSEFE

**TYT-AYT
KAMPI**

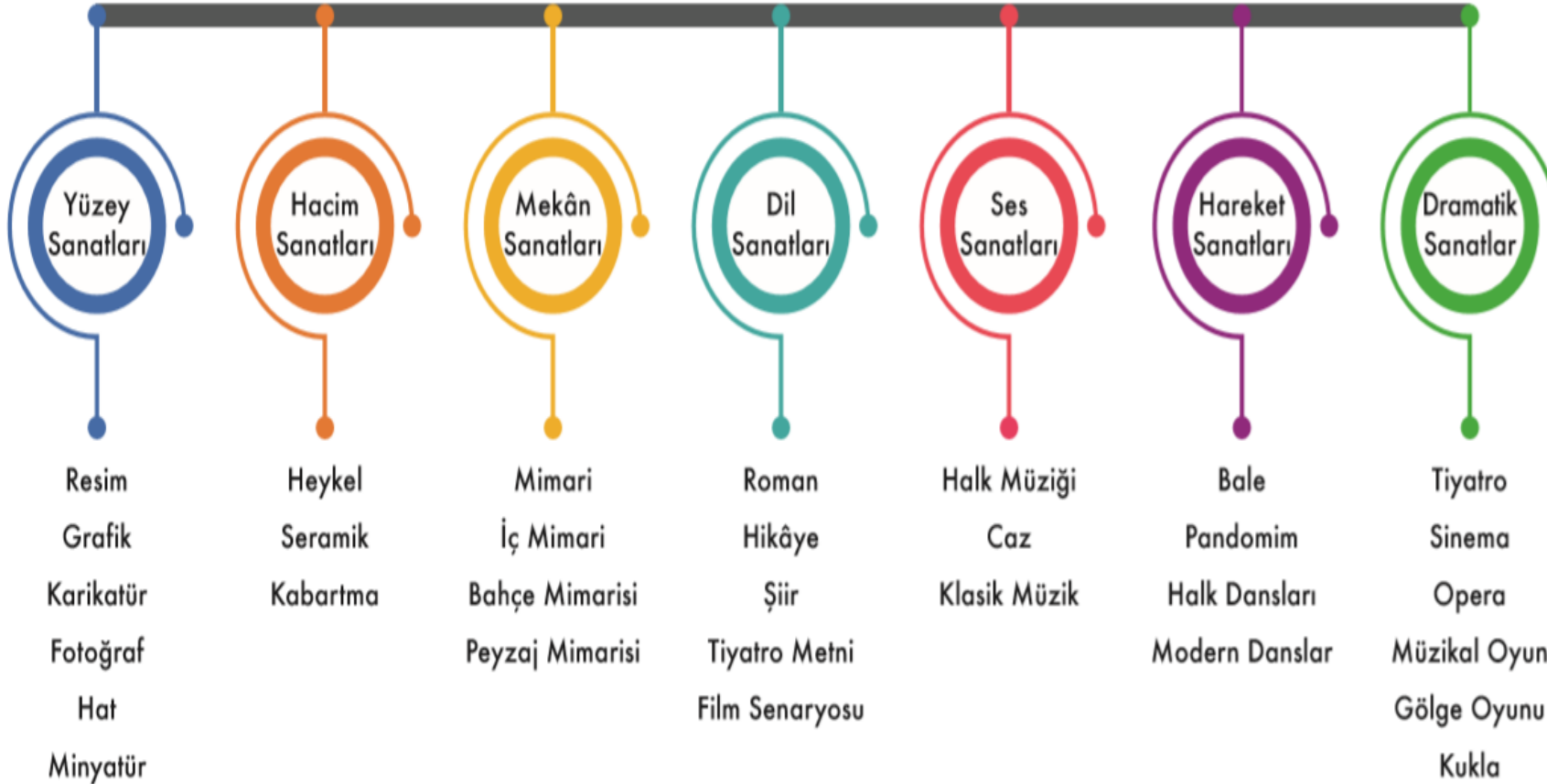
TYT-2018

Bu parçada sanat eserinin aşağıdaki özelliklerinden hangisi vurgulanmaktadır?

E) Kişisel olma

GÜZEL SANATLARIN SINIFLANDIRILMASI

FELSEFE

**TYT-AYT
KAMPI**

SANAT KURAMLARI

FELSEFE

**TYT-AYT
KAMPI**

YANSITMACI KURAM

- **Sanat, sanatçının gördüğünü taklit etmesidir.**
- **Sanat, insanın doğadaki nesneyi taklit, kopya etmesiyle ortaya çıkan üründür.**
- **Doğada mükemmeldir, kusursuzdur, sanatçı bu özelliği eserine yansıtılabildiği ölçüde başarılı olur.**
- **Temsilcisi Platon ve Aristoteles**

FELSEFE

**TYT-AYT
KAMPI**

MSÜ-2019

?

?

Aristoteles'e göre estetik hazzın kaynağı aşağıdakilerden hangisidir?

B) Sanat yapıtında taklit ile taklit edilen şey arasındaki tam örtüşme

FELSEFE

TYT-AYT
KAMPI

DIŞAVURUMCU KURAM

- ❁ **Sanat, sanatçının iç dünyasının yansımasıdır.**
- ❁ **Sanat, sanatçının hayal gücünün özgür bir yaratımı, duygu ve düşüncelerin aktarıldığı bir etkinliktir. Sanatçı doğada olmayanı yaratıcı yanıyla oluşturur.**
- ❁ **Sanat, mükemmel olanı arayan bir etkinliktir. Doğada mükemmellik yoktur. sanatçı kendi yeteneğiyle mükemmeli oluşturur.**
- ❁ **Temsilcisi B.Croce. Ona göre sanat eseri özgündür ve kişiseldir.**

FELSEFE

**TYT-AYT
KAMPI**

MSÜ-2022

?

?

SORU

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

PARÇA

Parçada- dışavurumcu sanatın yani yaratma olarak sanatın görüşleri anlatılmış

ÇIKMIŞ
SORULAR

FELSEFE

TYT-AYT
KAMPI

**ÇIKMIŞ
SORULAR**

MSÜ-2018

?

?

SORU

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşamaz?

PARÇA

Parçada-Croce'nin dışavurumcu kuramı anlatılmış

FELSEFE

**TYT-AYT
KAMPI**

OYUN KURAMI

☀️ **Temsilcisi Schiller'dir. Ona göre sanat ve oyun birbirine benzer çünkü her ikisi de insanı günlük sıkıntılarından kurtarır, rahatlatır. Oyun oynayan biri nasıl özgür ve mutlu ise, sanatsal faaliyette bulunan kişide özgür ve mutludur.**

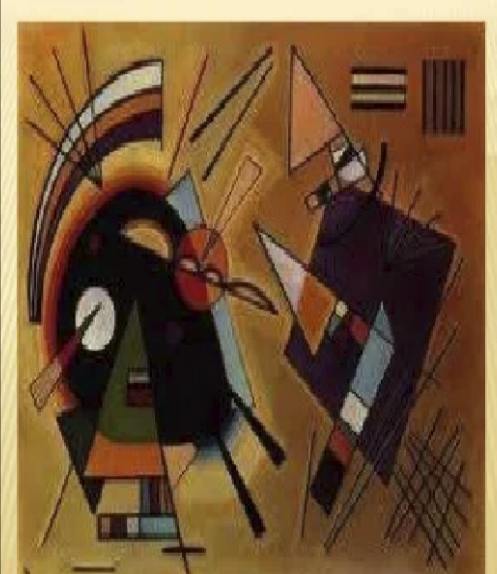
☀️ **Oyun ve sanat fayda götürmez her ikisi de hayal gücüne dayanır. Schiller biz sanatla uğraşırken kendimizi zamandan koparılmış gibi hissederiz aynı oyun oynadığımız zamanlarda olduğu gibi.**

☀️ **Schiller göre insan oynadığı sürece insandır. ona göre insan gerçek özgürlüğe ancak sanat yoluyla ulaşabilir.**

FELSEFE

**TYT-AYT
KAMPI**

BIÇIMCI KURAM

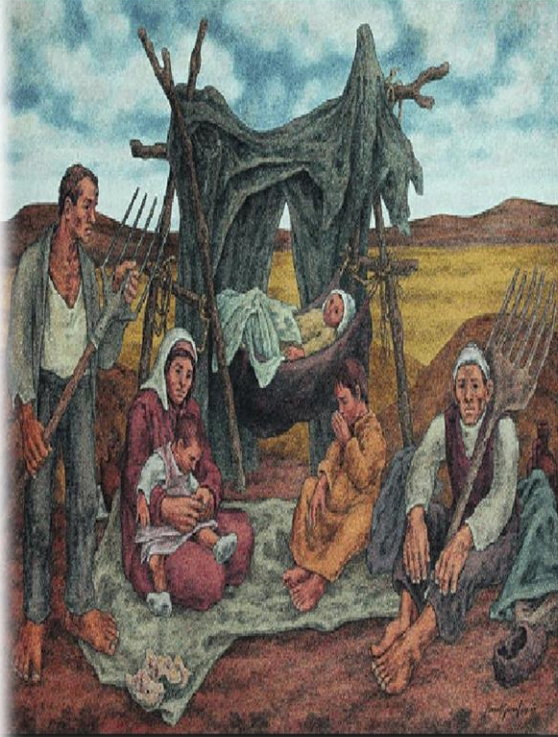
- Sanat eserinde önemli olan içerik değil biçimdir. Yani düzendir.
- Estetik özneler konu yada temadan çok düzene bakarlar
- Sanat eserinde temel ölçüt, eserin organik bütünlük taşıyan biçimidir.

FELSEFE

**TYT-AYT
KAMPI**

İŞLEVSELÇİ KURAM

✿ Bu yaklaşım sanat eserini dinsel, eğit-
sel yada ahlaki bir görüşü yada mesajı
aktarmada başarılı olup olmamasına
göre değerlendirir.

✿ Sanat toplumsal bir ihtiyacın sonucu
doğmuştur. sanat toplumsal bir mesaj
taşımalıdır.

✿ Sanat ile yaşam iç içedir. Sanatın başa-
rısı, ahlaki bir görüşü yada mesajı
iletmedeki değeri ile ölçülür.

✿ Sanatın işlevi toplumsal hayattaki
yanlışlıkları ve çarpıklıkları yansıtarak,
toplumu bilinçlendirmektir.

FELSEFE

**TYT-AYT
KAMPI**

SANAT KURAMLARI

01

YANSITMACI KURAM

Sanat
Taklittir.

Sanat varolanı
ve hayatı
doğrudan
sanata taşır.

02

DIŞAVURUMCU KURAM

Sanat
Yaratmadır.

Sanat duygu
ve düşüncelerin
aktarıldığı bir
etkinliktir.

03

OYUN KURAMI

Sanat
Oyundur.

Sanat ve oyun
birbirine
benzer.

04

BIÇIMCI KURAM

Sanat
Düzendir.

Sanat
içerikten çok
düzene önem
verir.

05

İŞLEVSEL KURAM

Sanat
Toplumsaldır.

Sanat
toplumsal bir
ihtiyacın
sonucu ortaya
çıkıştır.

FELSEFE

TYT-AYT
KAMPI

GÜZEL

Doğru

Güzelle "doğru" kavramının ilişkilendirilmesi sonucu, güzelin gerçeğe uygun olması beklentisi oluşur.

İyi

Güzel ve "iyi"yi özdeş görenler, güzel olandan ahlaka uygunluk beklerler.

Hoş

Güzel ve hoşun özdeş görülmesi, güzelin haz vermesi gerektiği fikrini öne çıkarır.

Yüce

Güzelin, sınırları aşmış olması gerekliliği fikri onun "yüce" ile özdeşleştirilmesine neden olur.

Yarar

Güzelin bireyi geliştirmesi gerektiğini düşünenler için güzel, yararlı olandır.

FELSEFE

TYT-AYT
KAMPI

SANAT VE DUYARLILIK İLİŞKİSİ

- ❖ Estetik duygusu insanı insan yapan bir özelliktir. İlk insanlardan bugüne sanat, insanların sadece kendilerini ifade etme aracı değil aynı zamanda yaşadıkları dünyayı anlama ve kontrol etme çabasının da ifadesidir. Bu nedenle sanat, işi gücü olmayan, hafif çılgın insanların hayattan kopuk olarak ortaya çıkardıkları eserler değildir.
- ❖ Her sanatçı içinde yaşadığı toplumun yaşama biçiminden, gelenek ve göreneklerinden, dini inançlarından, siyasal ve ekonomik düzeninde, teknolojik gelişmelerinden beslenir. Bu yüzden Shakespeare'in eserlerini seyrederken insan kendisinin tiyatrodaki olduğunu unutmaz ve söz konusu dönemde yaşıyormuş hissine kapılır. Sanat eserleri insanların hayat deneyimini anlatır; zamanın ruhunu yansıtır.

Picasso'nun önde gelen eserlerinden "**Ağlayan Kadın**" tablosu, savaşın acısını ve korkusunu yaşayan bir kadının yüzüyle tüm insanlığın acısını ve korkusunu yansıtmaktadır.

FELSEFE

TYT-AYT
KAMPI

- ❖ Sanat aynı zamanda geleceğe ilham verir. Sanatçıların hayal gücü bilime de öncü olmuştur. Jules Verne'nin 1850'lerde yazdığı romanlar, Leonardo'nun 16.yüzyılda yaptığı çizimler, bilime rehberlik etmiştir.
- ❖ Sanatın birleştirici ve kaynaştırıcı özelliği vardır. Bir sanat eserini ortaya çıkarmak da o eseri izlemek, dinlemek ya da paylaşmak da insanları birbirlerine yaklaştırır. Sanat, insanların aynı düşünce boyutunda buluşmalarını, tek ruh olmalarını sağlar.
- ❖ Sanat insan zekasının en ilgi çekici, en güzel şekillerini, seslerini, çizgilerini ortaya koyar. Sanat tek başına dünyayı değiştirmez ama ona bakışımızı değiştirebilir. Sadece dünyaya bakışımızı değil, kendimizi algılamamızı, kafa yapımızı, iş yapış biçimimizi de farklılaştırabilir.

FELSEFE GRUBU

TYT-AYT
KONU ANLATIM VE
SORU ÇÖZÜMLERİ

FELSEFE

PSİKOLOJİ

SOSYOLOJİ

MANTIK

